

Asia: VN/9727/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle vammaispalvelulain 2 §:n muuttamiseksi

Lausuntopyynnön kysymykset

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Auttaako elämänvaiheita koskeva säännös yhdessä säännöskohtaisten perusteluiden kanssa arvioimaan, milloin on kyse sellaisesta avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisin palveluin?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

On tarpeen selkeyttää miten ja kenen toimesta määritellään mikä on elämänvaiheessa tavanomainen tarve.

3. Turvaako esitys vammaispalveluita aiemmin saaneiden vammaisten henkilöiden oikeuden saada vammaispalveluita myös ikääntyessä?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Tehyn näkemys on, että lausuttavana oleva esitys huomioi paremmin eri ikäisten elämänvaiheet. Tehy pitää tärkeänä velvoitetta huolehtia palveluiden jatkuvuudesta niissä tilanteissa, joissa vammaisen henkilö on tarvinnut vammaispalveluita jo edeltävissä elämänvaiheissa. Tärkeää on myös turvata se, että vammaiset henkilöt voivat saada myös ikääntyessään vammaispalveluita. Vaikka kyseessä olisi uusi elämänvaiheessa tavanomainen avun ja tuen tarve, on kuitenkin otettava huomioon vammaisen henkilön palveluiden kannalta toimiva kokonaisuus ja se, että vammaisen henkilön toimintakyky saattaa vamman vuoksi heiketä ikääntyessä tavallista nopeammin.

Vammaispalvelulain perusteella tulee muiden edellytysten täyttyessä myöntää palveluita myös iäkkäinä tapaturmaisesti vammautuneille henkilöille.

4. Täydentääkö elämänvaiheita koskeva säännösehdotus jo hyväksyttyä soveltamisalakokonaisuutta riittävästi sen turvaamiseksi, että vammaispalvelulaki säilyy erityislakina?

Kyllä

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

-

5. Mitä muuta haluat sanoa esityksestä?

Vaikutusten arvioinnissa todetaan:

Esityksen negatiivisia vaikutuksia niiden iäkkäiden henkilöiden elämään, jotka eivät saa palveluita vammaispalvelulain perusteella, vähentää kotiin annettavia palveluita ja kotihoidon riittävyyttä sekä asumispalveluita koskenut uudistus, jossa muun muassa vahvistettiin iäkkäiden kotiin annettavien palvelujen riittävyyttä ja saatavuutta.

Samaan aikaan tämän lausunnon kanssa on hallituksen esitysluonnos laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta annetun lain muuttamisesta ja asiakasmaksulain

muuttamisesta (VN/25888/2024) lausuttavana. Lakimuutoksilla haetaan yli 50 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä.

Tehyn lausunnossa todetaan, että hyvinvointialueet ovat viime vuosina lisänneet teknologian hyödyntämistä erityisesti kotihoidon palveluissa. Taloudelliset säästöpainot hyvinvointialueilla ovat osaltaan vauhdittaneet esimerkiksi etäkotikäyntien yleistymistä ikääntyneiden asiakkaiden kotihoidossa.

Tehy vastustaa tehtyä ehdotusta teknologian sisällyttämisestä henkilöstömitoitukseen, joka tarkoittaisi käytännössä 662 työntekijän vähentämistä ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintayksiköistä. Henkilöstömäärän vähentämisellä tavoitellaan 36,1 miljoonan euron vuosittaista säästöä hyvinvointialueen rahoituksesta. Tämän lisäksi kotihoidon etäkäyntejä lisäämällä tavoitellaan 16,2 miljoonan euron säästöjä. Tehyn näkemyksen mukaan ikäihmisten ympärivuorokautisesta palveluasumisesta ei tule jälleen tavoitella lisäsäästöjä samaan aikaan kun ikäihmisten määrä lisääntyy ja palveluntarve on kasvussa.

Tehy ry pitää tärkeänä, että vammaispalvelulaki on niin selkeä, että sen toimeenpano ja soveltaminen ei aiheuta tulkinnanvaraisia tilanteita ja että vammaisten ihmisten yhdenvertaisuus toteutuu aidosti koko maassa. Toimeenpano vaati vahvaa ohjausta, jotta alueellisia eroja vammaispalvelulain tulkinnassa ja soveltamisessa ei synny.

Siitonen Eva
Tehy ry